

ANALIZA FINANCIJSKIH POKAZATELJA PRI KORIŠTENJU PRAVA LOVA U “NEKOMERCIJALNOM” LOVIŠTU

ANALYSIS OF FINANCIAL INDEXES IN MAKING USE OF THE HUNTING RIGHT IN AN “UNPROFITABLE” HUNTING-GROUND

Mario VODOLŠAK¹, Domagoj KRIŽAJ²

SAŽETAK: Na području Krapinsko-zagorske županije registrirano je 39 lovačkih udruga, sukladno odredbama Zakona o udrugama, s ciljem korištenja prava lova u lovištima na području županije u kojima je sitna divljač uglavnom osnovna divljač, a u većini lovišta fond divljači zadovoljava samo potrebe ovlaštenika prava lova te se ne može govoriti o komercijalnoj uporabi tih lovišta. Za analizu financijskih pokazatelja pri korištenju prava lova uzeto je Lovačko društvo “Kuna” Pregrada te lovna godina u kojoj je trebalo biti postignuto brojno stanje sitne divljači koja se može uzgajati u lovištu (gospodarski kapacitet lovišta).

Rezultati analize pokazali su da su prihodi udruge samo za 3,5 % veći od rashoda, međutim u rashode odnosno troškove udruge nisu uračunate vrijednosti rada niti stvarni troškovi članova udruge na ispunjavanju prava i obveza udruge u sklopu obavljanja djelatnosti udruge, već samo troškovi koji su morali biti isplaćeni u novcu.

Prema analizi, kao jedino legalno rješenje podmirenja slučajnih nepredviđenih većih troškova takve udruge, preostaje samo povećanje članarine.

Ključne riječi: lovačka udruga, lovci, financijska sredstva

1. UVOD – Introduction

Na području Krapinsko-zagorske županije registrirano je 39 lovačkih društava odnosno lovačkih udruga, članica kako Županijskog lovačkog saveza Krapinsko-zagorske županije, tako i Hrvatskog lovačkog saveza. Sve te lovačke udruge, sukladno odredbi članka 2. stavka 1. Zakona o udrugama (“Narodne novine” broj 88/01 i 11/02), oblik su slobodnog i dragovoljnog udruživanja više fizičkih osoba koje se radi ostvarivanja određenih ciljeva, a bez namjere stjecanja dobiti, podvrgavaju pravilima koja uređuju ustroj i djelovanje tog oblika udruživanja. U predmetnom slučaju, udruge

su osnovane s ciljem korištenja prava lova sukladno Zakonu o lovu (“Narodne novine” broj 10/94, 22/94, 29/99, 76/99, 14/01 i 4/02), a članovi moraju ispunjavati uvjete propisane istim Zakonom. Tako članak 67. stavak 1. Zakona o lovu propisuje da divljač smije lovit osoba koja je položila lovački ispit, a članak 71. propisuje da se lovački ispit polaže pri odgovarajućoj srednjoj školi ili drugoj pravnoj osobi, da se osobama koje su tijekom srednjoškolskog ili visokoškolskog obrazovanja završile odgovarajući nastavni program iz lova priznaje lovački ispit, da lovačkom ispitu može pristupiti osoba s navršениh 18 godina života, te da se program i način priznavanja lovačkog ispita, način polaganja, vrste škola, odnosno druge pravne osobe pri kojima se mogu polagati ispiti donosi, odnosno provodi u skladu s propisima o osposobljavanju i usavršavanju odraslih uz suglasnost ministra poljoprivrede i šumarstva.

¹ Mario Vodolšak, dipl. ing., Lovački savez Krapinsko-zagorske županije, Trg S. Radića 3, 49000 Krapina.

² Domagoj Križaj, dipl. ing., Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva, Ulica grada Vukovara 78, 10000 Zagreb.

2. CILJ RADA – Purpose

Cilj rada je napraviti analizu poslovanja jedne lovačke udruge ovlaštenika prava lova u “nekomercijalnom” lovištu, sa svrhom prikaza korelacije prihoda ne-profitne organizacije i troškova te obujma poslova u sklopu obavljanja djelatnosti jedne lovačke udruge takvog tipa, koja uglavnom funkcionira na dragovoljnom radu svojih članova.

Potrebno je definirati pojmove “nekomercijalnog” lovišta i poslove te djelovanje takve lovačke udruge radi lakšeg shvaćanja problematike. U ovom slučaju “ne-

komercijalnim” lovištem smatramo svako lovište u kojem je gospodarski kapacitet lovišta takav da lovačkoj udruzi ne omogućava nikakve dodatne prihode od bavljenja, na primjer lovnim turizmom ili prometom divljači i njezinih dijelova u smislu trgovine (za koje djelatnosti se treba dodatno registrirati), već samo omogućava članovima udruge, kao ovlaštenicima prava lova, provođenje radnji i poduzimanje mjera uzgoja, zaštite, lova i korištenja divljači i njezinih dijelova, što su ujedno i poslovi te djelovanje takve lovačke udruge.

3. PODRUČJE RADA – District

Predmetna analiza obavljena je na primjeru poslovanja Lovackog društva “Kuna” Pregrada, kao pokazatelja poslovanja lovačkih udruga u “nekomercijalnom” lovištu, a obuhvatila je poslovanje udruge unutar jedne lovne godine i to nakon isteka pet godina od stjecanja prava lova uzimanjem lovišta u zakup. Znači da je do tog razdoblja, a prema odredbi članka 41. stavka 3. Zakona o lovu, trebalo biti postignuto brojno stanje sitne

divljači koja se može uzgajati u predmetnom lovištu, a sitna divljač je i osnovna divljač u većini lovišta Hrvatskog zagorja.

Napravljena je analiza prihoda koje smo podijelili na redovne i izvanredne, troškova koje smo podijelili na fiksne i varijabilne te rada na ispunjavanju obveza ovlaštenika prava lova.

4. NAČIN RADA – Methods

Podaci prikupljeni za analizirano Lovacko društvo “Kuna” Pregrada odnose se na razdoblje od 1. travnja 2001. do 31. ožujka 2002. godine i sastavni su dio Financijskog plana te udruge. Za usporedbu s obujmom poslova lovačkog društva korištena je i Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj 3. “Pregrada” s rokom valjanosti od 1. travnja 1996. do 31. ožujka 2006. godine, kao i Plan rada stručne službe

za provedbu lovnogospodarske osnove za analiziranu lovnu godinu s propisanim aktivnostima članova lovačkog društva po pitanju provođenja radnji i poduzimanja mjera uzgoja, zaštite, lova i korištenja divljači i njezinih dijelova.

Nadalje, u svrhu analize napravljena je sljedeća podjela:

I. PRIHODI

1. Redovni: – prihodi od članarine;
2. Izvanredni: – prihodi od upisnine,
 - prihodi vezani uz djelatnosti lovnog streljaštva,
 - prihodi od uporabe lovačkog doma,
 - prihodi od donacija i sponzorstava,
 - prihodi vezani uz isplatu odšteta radi štete na divljači.

II. RASHODI/TROŠKOVI

1. Fiksni: – troškovi lovozakupnine
 - troškovi provedbe lovnogospodarske osnove,
 - troškovi lovočuvarske službe,
 - transferna sredstva – dio članarine i upisnine koji se prosljeđuje Županijskom i Hrvatskom lovačkom savezu;
2. Varijabilni: – troškovi vezani uz obveze ovlaštenika prava lova u svezi s provedbom radnji i poduzimanja mjera uzgoja, zaštite, lova i korištenja divljači i njezinih dijelova (izgradnja i održavanje lovnotehničkih i lovnogospodarskih objekata, naknada štete od divljači, prihrana i prehrana divljači, nabava i korištenje pasa za lov, nabava divljači),
 - troškovi organizacije lovnog streljaštva (municija, glineni golubovi, osiguranje streljane),
 - administrativno financijski troškovi (dnevnice, putni računi, izdatak za usluge FINA-e),
 - ostali materijalno financijski troškovi (održavanje lovačkog doma, režije, uredski materijal, poštanske i telefonske usluge, gorivo, sitni inventar i drugo).

5. OBRADA PODATAKA I REZULTATI RADA – Data processing and results

Opći podaci o udruzi i lovištu:

Lovačko društvo "Kuna" Pregrada, u analiziranom razdoblju imalo je 66 članova lovaca, 5 lovaca pripravnika – stažista te 1 novog člana s položenim lovačkim ispitom. Društvena članarina iznosila je 450,00 kn, županijska 50,00 kn, a savezna 200,00 kn. Za pripravnike je društvena članarina iznosila 300,00 kn, a novi lovci morali su uplatiti još i 200,00 kn upisnine u Hrvatski lovački savez te 50,00 kn upisnine u Županijski lovački savez.

Lovačko društvo "Kuna" Pregrada ovlaštenik je prava lova u zajedničkom otvorenom lovištu broj 3, "Pregrada", ukupne površine 5774 ha i lovne površine 4053 ha. Lovište je pogodno i uglavnom namijenjeno prirodnom uzgoju srne, zeca i fazana kao glavnih vrsta divljači, dok se trčka i divlja patka javljaju u manjem broju te ih je potrebno unositi iz umjetnog uzgoja. Lovnoproductivne površine, matični fondovi te obavljani odstrjel (u analiziranoj godini) za glavne vrste divljači iznose:

vrsta divljači	LPP (ha)	matični fond	obavljani odstrjel	
			lanadi 6 grla	ukupno 22 grla
srna obična	1518	92	ženskih 8 grla muških 8 grla	
zec obični	874	166		20 komada
fazan obični	931	168		55 kljunova

a prema propisu Lovnogospodarske osnove potrebne količine i vrsta hrane kao i mjere uređenja lovišta, u lovnoj godini 2001/02., su kako slijedi:

Srna obična:

Prihrana i prehrana divljači											
Lovna godina (razdoblje)	Prihrana (kg)					Prehrana (kg)					
	Vrsta hrane (kg)	Plani-rano	Ostva-reno	Odstupanja		Vrsta nasada (ha)	Plani-rano	Ostva-reno	Odstupanja		Napomena
				+/- %	Obraz-loženje				+/- %	Obraz-loženje	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
01. travnja 2001. do 31. ožujka 2002.	Sočna	552	500			Zob	0,3	Ukupno je zasijano 2200 čhv kukuruza		Prema stvarnim potrebama	
	Kabasta	1104	800			Kelj	0,2				
	Zrnata	1104	1500			Lucerka	0,6				
	Silaža	2760	-			Košnja livada	1,0				
	Smjesa	400	-								
	Sol	114	250								

Mjere uređivanja lovišta											
Lovnogospodarski i lovnotehnički objekti											
Lovna godina (razdoblje)	Vrsta objekta	Jed. mjer.	Izgradnja				Održavanje				Napomena
			Plani-rano	Ostva-reno	Odstupanja		Plani-rano	Ostva-reno	Odstupanja		
					+/- %	Obraz-loženje			+/- %	Obraz-loženje	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
01. travnja 2001. do 31. ožujka 2002.	Hranilište	Kom.	-	16			32	25			
	Solište	Kom.	-	19			50	81			
	Lovačka staza	Km	-				1	5			
	Visoka čeka	Kom.	-				7	5			

Zec obični:

Imajući u vidu vegetaciju koja je po vrstama i količini obilna u lovištu te veći broj hranilišta koja će se u lovištu nalaziti, a napose za sitnu pernatu divljač, nema potrebe zečeve posebno prihranjivati niti za iste osiguravati bilo kakvu hranu.

Izuzetno, ako uslijedi zima sa dubokim snijegom (preko 20 cm) koji će trajati na tlu više od 8 dana, potrebno je u lovište iznijeti sijena i razbacati ga uz grmlje i živice, ali ne u velikim količinama jer bi ga nove snježne oborine opet zametnule, potrebno je skidati

imelu i postavljati je u lovištu na mjesta hranjenja kao izvor vitamina i minerala, te je potrebno izložiti zrnatu hranu (kukuruz, zob, ječam), 0,05 kg/dan, neovršenu, koja se priveže na stablo na visini 1 metar da visi prema dolje.

Umjesto razbacivanja sijena može dobro poslužiti i grmlje koje se uz rubove šuma i živica može nasjeći i ostaviti ležati. Od grmlja zec će najradije jesti ivu, vrbu, trepetljiku, brezu, topolu i druge vrste meke bje-logorice koja raste u lovištu, osim johe.

Fazan obični:

Prihrana i prehrana divljači											
Lovna godina (razdoblje)	Prihrana (kg)					Prehrana (kg)					Napomena
	Vrsta hrane (kg)	Plani-rano	Ostva-reno	Odstupanja		Vrsta nasada (ha)	Plani-rano	Ostva-reno	Odstupanja		
				+/- %	Obraz-loženje				+/- %	Obraz-loženje	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
01. travnja 2001. do 31. ožujka 2002.	Kukuruz, zobi dr.	307	1000					Remiza od 2200 čbv			
	Žito	600	-								
	Kabasta	280	-								

Mjere uređivanja lovišta												
Lovna godina (razdoblje)	Lovnogospodarski i lovnotehnički objekti										Napomena	
	Vrsta objekta	Jed. mjer.	Izgradnja				Održavanje					
			Plani-rano	Ostva-reno	Odstupanja		Plani-rano	Ostva-reno	Odstupanja			
					+/- %	Obraz-loženje			+/- %	Obraz-loženje		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
01. travnja 2001. do 31. ožujka 2002.	Hranilište	Kom.	1	5				28	32			

Iz financijskog plana udruge prikupljeni su sljedeći podaci:

I. PRIHODI

1. Redovni: – prihodi od članarine:

- akontacija članarine $67 \cdot 450,00 = 30.150,00$ kn
 - članarina društva $72 \cdot 450,00 = 32.400,00$ kn
- 62.550,00 kn

2. Izvanredni: – prihodi od upisnine:

- upisnina novih članova u HLS $1 \cdot 200,00 = 200,00$ kn
 - novi stažisti $5 \cdot 750,00 = 3.750,00$ kn
- 3.950,00 kn

ostali prihodi nisu zabilježeni

Prihodi ukupno: 66.500,00 kn

II. TROŠKOVI

1. Fiksni: – troškovi lovozakupnine $7.930,00$ kn
- troškovi provedbe lovnogospodarske osnove $2.284,00$ kn
 - troškovi lovočuvarske službe $1.000,00$ kn
 - transferna sredstva:
 - 1. članarina HLS-u $72 \cdot 200,00 = 14.400,00$ kn
 - 2. upisnina u HLS $1 \cdot 200,00 = 200,00$ kn
 - 3. novi stažisti $5 \cdot 500,00 = 2.500,00$ kn
 - 4. članarina LSKZZ-e $72 \cdot 50,00 = 3.600,00$ kn
 - 5. upisnina u LSKZZ-e $1 \cdot 50,00 = 50,00$ kn
- 31.964,00 kn

2. Varijabilni: – troškovi vezani uz obveze ovlaštenika prava lova u svezi provedbi radnji i poduzimanja mjera uzgoja, zaštite, lova i korištenja divljači i njezinih dijelova:	
1. nabavka divljači	17.000,00 kn
2. osiguranje šteta od divljači	7.300,00 kn
– administrativno-financijski troškovi	3.285,00 kn
– ostali materijalno financijski troškovi	<u>5.000,00 kn</u>
	32.315,00 kn

ostali troškovi nisu zabilježeni

Troškovi ukupno: 64.279,00 kn

Razlika prihoda i troškova iznosi + 2.221,00 kn.

6. RASPRAVA – Discussion

Na temelju provedene analize dobiveni su podaci o ukupnim godišnjim prihodima predmetnog Lovačkog društva u iznosu od 66.500,00 kuna, te ukupnih troškova u iznosu od 64.279,00 kuna, pa je za analiziranu lovnu godinu Lovačko društvo poslovalo s pozitivnom razlikom odnosno dobiti u iznosu od 2.221,00 kuna. Ovdje smatramo potrebnim napomenuti i odredbu članka 5. Zakona o udrugama kojim je propisano:

1. Udruga može od osnutka obavljati djelatnosti kojima se ostvaruju njeni ciljevi utvrđeni statutom.
2. Uz djelatnosti iz stavka 1. ovoga članka, udruga može obavljati djelatnost kojom se stječe prihod, sukladno zakonu.
3. Udruga je samostalna u ostvarivanju svojih ciljeva utvrđenih statutom.
4. Djelatnosti iz stavka 1. i 2. ovoga članka udruga ne smije obavljati radi stjecanja dobiti za svoje članove ili treće osobe. Ako u obavljanju djelatnosti udruga ostvari dobit, ona se mora sukladno statutu udruge koristiti isključivo za obavljanje i unaprjeđenje djelatnosti udruge, kojima se ostvaruju njeni ciljevi utvrđeni statutom.

Iz odredbi je vidljivo da ako Udruga i ostvari dobit mora je koristiti sukladno statutu u gore navedene svrhe.

Međutim, u opisu varijabilnih troškova vezanih uz obveze ovlaštenika prava lova u svezi s provedbom radnji i poduzimanja mjera uzgoja, zaštite, lova i korištenja divljači i njezinih dijelova, navedene su i druge stavke, a ne samo osiguranje štete od divljači i nabavka divljači koje su jedine prikazane novčano u rashodima

Udruge. Ostale obveze nisu prikazane u kunskom iznosu iz sljedećih razloga:

- izgradnja i održavanje lovnogospodarskih i lovno-tehničkih objekata provodi se dragovoljnim radom članova udruge ili su vrednovani bodovima koji članu udruge pružaju određena prava (veći odstrel, odstrel trofejnog primjerka i slično), a određeni su Statutom udruge. Materijal za izgradnju objekata također priskrbuju sami članovi udruge;
- prihrana i prehrana divljači provode se po sličnom načelu, odnosno pojedini lovci ili skupine lovaca zaduženi su za određena hranilišta i solišta te ih moraju uvijek održavati popunjenima, a popunjavanje se obavlja gotovo isključivo vlastitim proizvodima, jer velika većina lovaca posjeduje površine s nekom poljoprivrednom kulturom te hranu za divljač osiguravaju iz vlastitih prinosa i pričuve;
- u svezi s psima za lov, društvo obično pomaže pri kupnji psa, no na članu ostaje školovanje psa. Troškove ispita i cijepjenja uglavnom snosi društvo, no rad s psom je isključivo na teret člana.

Iz svega gore navedenoga vidljivo je da se u predmetnoj Udruzi, kao i u većini lovačkih udruge, ljudski rad ne vrednuje u kunama već eventualno u bodovima koji opet daju imatelju određena prava samo u okviru obavljanja djelatnosti udruge, a određena su Statutom udruge. Radi toga što nisu novčano iskazane, takve aktivnosti se niti ne uračunavaju u troškove udruge, pa prikazani troškovi iznose samo dio stvarnih troškova udruge, odnosno postignuta dobit nije realna.

7. ZAKLJUČAK – Conclusion

Korištenje prava lova za ovlaštenika predstavlja Zakonom o lovu određena prava i obveze. Ako je ovlaštenik prava lova lovačka udruga, obvezuju ga i odredbe Zakona o udrugama. U slučaju da se želi ostvariti dobit putem nekog oblika lovnog turizma, lovoovlaštenik je, prema odredbama Zakona o turističkoj djelatnosti ("Narodne novine" broj 8/96 i 76/98), dužan organizaciju i posredovanje prepustiti putničkoj agenciji,

a eventualni promet divljači i njezinih dijelova u smislu trgovine reguliran je Zakonom o trgovini ("Narodne novine" broj 11/96, 75/99, 62/01 i 109/01) te ga je potrebno registrirati, no u takvim slučajevima više ne možemo govoriti o "nekomercijalnim" lovištima. Kod lovišta u kojima brojno stanje divljači omogućava ovlašteniku prava lova, lov i korištenje divljači i njezinih dijelova samo za vlastite potrebe, prihode predstav-

lja gotovo isključivo članarina u lovačkoj udruzi, a troškovi se podmiruju iz tako prikupljenih sredstava. Mnogi stvarni troškovi u korištenju prava lova uopće se ne prikazuju kao troškovi/rashodi, budući da se podmiruju radom članova ili vlastitim sredstvima članova

udruge, a eventualno se nadoknađuju pogodnostima u sklopu djelatnosti udruge. Kao jedino legalno rješenje podmirenja slučajnih nepredviđenih većih troškova preostaje samo povećanje članarine.

8. LITERATURA – References

- 1994.:Zakon o lovu ("Narodne novine" broj 10/94, 22/94, 29/99, 76/99, 14/01 i 4/02)
- 1995.:Pravilnik o sadržaju, načinu izrade i postupku donošenja, odnosno odobravanja lovnogospodarske osnove, programa uzgoja divljači i programa zaštite divljači ("Narodne novine" broj 53/95)
- 1996.:Zakon o turističkoj djelatnosti ("Narodne novine" broj 8/96 i 76/98)
- 1996.:Zakon o trgovini ("Narodne novine" broj 11/96, 75/99, 62/01 i 109/01)
- 2001.:Zakon o udrugama ("Narodne novine" broj 88/01 i 11/02)
- Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj 3. "Pregrada"
- Plan rada stručne službe za provedbu lovnogospodarske osnove za lovnu godinu 2001/02.
- Financijski plan Lovvačkog društva "Kuna" Pregrada za lovnu godinu 2001/02.

SUMMARY: In the Krapinsko-zagorska district there are 39 hunting societies registered in accordance with law regulations, with the purpose of using the right to hunt within the hunting grounds of the district, where small game is mainly also the primary game. In the majority of hunting grounds the game reserves meet the requirements only of authorized hunters, so these hunting grounds cannot be declared as commercially profitable.

The hunting society "Kuna" from Pregrada was the base for financial indexes, with a hunting year that should show the number of small game that could be raised in the hunting ground (its economic capacity).

The results of the analysis show that incomes of the society exceed outgoings for only 3,5 %, but the expenses do not include the value of work or real expenses of the members in fulfilling their rights and duties within the society. The expenses include only outgoings paid in cash.

Due to the analysis, the only legal solution to cover accidental unforeseeable major expenses of such society is only the increase of membership subscriptions.

Key words: hunting society, hunters, financial resources